

STRATEGIE PREVENCE ŠIKANY

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti a nepříjemností útoku pro oběť.

Může mít podobu **přímé** šikany - sem patří fyzické (např. bití, plivání) či verbální napadání (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře, výhrůžky, manipulativní příkazy), neverbální útoky (např. urážlivá gesta a zvuky, používání zstrašujících, výhrůžných výrazů, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).

Nebo **nepřímé** šikany, která způsobuje emocionální a psychické utrpení a poškozuje sociální status oběti. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická (záměrná ignorace, izolování žáka nebo učitele, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování, nespravedlivého hodnocení, ničení pověsti a reputace apod.).

Jednou z nejčastějších forem šikany je také šikana v prostoru virtuálního počítačového světa. Zde jde o tzv. **kyberšikanu**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily apod.

Stádia vývoje šikany

- 1. stadium: Ostrakismus** - mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře, obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.
- 2. stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace** - v zátěžových situacích začnou ostrakizování žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, manipulace se přitvrzuje, stupňování agrese.
- 3. stadium: Vytvoření jádra** - vytváří se skupina agresorů, úderné jádro, které začne spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. Třída ví, o koho jde.
- 4. stadium: Většina přijímá normy** - normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Základní škola a Mateřská škola Jana Ámose Komenského

696 47 Žeravice 37 okres Hodonín příspěvková organizace

IČO: 70993611

✉ reditelna@zs-zeravice.cz

☎ 518 626 031, 728 166 012

🌐 <https://www.zs-zeravice.cz/>

5. stadium: Totalita neboli dokonalá šikana - násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

Počáteční kroky při řešení šikany, kyberšikany

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených. Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází ze správného odhadu stadia a formy šikanování. Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování.

Třídní učitel ve spolupráci se školním metodikem prevence získá zpřesňující vstupní informace, školní metodik prevence odhadne závažnost potencionální šikany či kyberšikany. V případě podezření na kyberšikanu zákonný zástupce nebo pedagogický pracovník zajistí fotodokumentaci agresivního chování v kyberprostoru. Po zpřesnění informací je buď šikana, kyberšikana jednoznačně vyloučena, nebo pokračuje řešení šikany, kyberšikany. V případě, že zákonný zástupce s jednoznačným vyloučením šikany či kyberšikany nesouhlasí, může se písemně (v psané formě či elektronicky) obrátit na ředitele školy.

Další je realizace potřebných kroků k ochraně a zajištění bezpečí oběti podle závažnosti a formy šikany či kyberšikany. Informování zákonných zástupců agresorů a oběti. V případě potřeby metodická podpora zákonným zástupcům obětí.

Vedení školy pověří daného pedagogického pracovníka šetřením šikany, kyberšikany nebo u závažnějších forem agresivního chování rozhodne o spolupráci s externími odborníky (lékaři, policií, OSPOD apod.).

Šetření šikany či kyberšikany

Povedou se rozhovory s obětí, se svědky a s agresorem/agresory. Vždy zvlášť. V případě, že byla šikana, kyberšikana v rámci šetření potvrzena, uskuteční se výchovná komise s agresorem za účasti jeho zákonných zástupců. Setkání vedení školy se zákonnými zástupci oběti šikany, kyberšikany. Dále budou realizována domluvená výchovná a preventivní opatření, následná práce se zasaženým třídním kolektivem.

V Žeravicích dne 2. 9. 2024